

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ПРИРОДАТА

Службен весник на РМ, бр. 35 од 12.03.2010 година

Член 1

Во Законот за заштита на природата („Службен весник на Република Македонија“ број 67/2004, 14/2006 и 84/2007), во членот 1 став (1) по зборовите: „надвор од заштитени подрачја“ се става запирка и се додаваат зборовите: „како и заштитата на природни реткости“.

Член 2

Во членот 3 се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) Заштита на природните реткости се остварува преку воспоставување на систем кој ги утврдува мерките, постапката и методите за прогласување на природна реткост и спроведување на нејзина заштита.“

Член 3

Во членот 5 став (1) точка 8 по зборовите: „статус на природно наследство“ се става запирка и се додаваат зборовите: „односно прогласување за природна реткост“.

Член 4

Во членот 6 став (1) точката 54 се менува и гласи:

„54. Природни вредности се карактеристики на природното наследство кои имаат научни, естетски, здравствени, воспитно-образовни, туристичко-рекреативни и други значења, поради кои природното наследство го стекнало статусот и било ставено под заштита на државата;“.

Во точката 58 сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка.

Во точката 59 точката на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка и се додаваат две нови точки 60 и 61, кои гласат:

„60. Природна реткост се делови на живата и неживата природа кои како објекти на природата, поради своите научни, естетски, здравствени и други значења, културна, воспитно-образовни и туристичко-рекреативна функција се под посебна заштита на државата и

61. Заштитено подрачје е географско подрачје со точно дефинирани граници кое има статус признаен и утврден со закон или друг правен акт и е прогласено за заштитено подрачје заради остварување на долгорочна заштита и управување преку преземање на правни и други мерки, а со цел за постигнување на целите на зачувување на природата, продолжување на функциите на екосистемот и со него поврзаните културни вредности.“

Член 5

Во членот 30 став (6) по зборовите: „ги пропишува начинот“ се става запирка и се додаваат зборовите: „потребните документи“.

Член 6

Во членот 31-б став (1) точката на крајот од реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „како и начинот на водење на евиденција на направените трошоци од страна на субјектите од членот 31 став (4) на овој закон и начинот на нивната наплата.“.

Член 7

Во членот 51 по ставот (3) се додаваат четири нови става (4), (5), (6) и (7), кои гласат:

„(4) Подрачјата кои по својот број и големина најдобро одговараат за заштита на засегнати и заштитени видови на птици утврдени согласно со членот 35 став (3) на овој закон, имајќи ги предвид загрозените видови, видовите кои се чувствителни на специфичните промени во нивното живеалиште, видовите кои се сметаат за ретки, поради малите популации или ограничената локална распространетост и другите видови кои бараат особено внимание поради специфичната природа на нивното живеалиште, ќе бидат определени како посебно еколошки значајни подрачја за птици.

(5) Како посебно еколошки значајни подрачја за птици ќе бидат определени и подрачјата каде што редовно се појавуваат миграторни птици кои не се пропишани со листите од членот 30 ставови (3) и (4) на овој закон, доколку таквите подрачја се значајни за размножување, митарење или презимување на миграторните птици или пак претставуваат во миграторните патишта попатно место за одморање, при што ќе се земат предвид мочуриштата, нивната заштита, а особено мочуриштата од меѓународно значење.

(6) Процените за определување на посебно еколошките значајни подрачја за птици ќе се прави врз основа на движењата и варијациите во нивоата на популацијата.

(7) Еколошко значајните подрачја се утврдуваат во рамките на заштитените подрачја со актот за прогласување на заштитеното подрачје, или со акт на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата кога тие се наоѓаат надвор од заштитено подрачје.“

Член 8

Во членот 65 ставот (3) се менува и гласи:

„Заштитените подрачја на територијата на Република Македонија се поврзани и го сочинуваат системот на заштитени подрачја.“

По ставот (3) се додаваат два нови става (4) и (5), кои гласат:

„(4) Системот на заштитени подрачја од ставот (1) на овој член, претставува дел од еколошката мрежа, меѓународната мрежа на заштитени подрачја и Европската кохерентна еколошка мрежа „НАТУРА 2000“, во согласност со ратификуваните меѓународни договори согласно со Уставот на Република Македонија.

(5) Во Европската кохерентна еколошка мрежа „НАТУРА 2000“ задолжително влегуваат посебно еколошките значајни подрачја за птиците од членот 51 на овој закон, како и подрачјата на природните живеалишта на меѓународно засегнати и заштитени диви видови растенија, габи, животни и нивни делови и дивите видови растенија габи животни и нивни делови кои се прогласени за засегнати и/или заштитени на ниво на Европската унија утврдени согласно со членот 35 став (3) на овој закон.“

Член 9

Во членот 66 ставот (1) се менува и гласи:

„Категориите на заштитени подрачја, во смисла на овој закон, се:

1) категорија I:

- I-a – строг природен резерват и

- I-b – подрачје на дивина;

2) категорија II - национален парк;

3) категорија III - споменик на природата;

4) категорија IV - парк на природата;

- 5) категорија V - заштитен предел и
- 6) категорија VI - повеќенаменско подрачје."

Член 10

Насловот на делот II.3.1.1 се менува и гласи: „Категорија I - строг природен резерват и подрачје на дивина“.

Насловот на членот 68 се менува и гласи: „Категорија I-а - строг природен резерват“.

Во членот 68 став (1) зборовите: „како и изворно сочувана дивина“ се бришат.

Член 11

Во членот 71, став 1 точка 3 по зборот „патеки“ се додаваат зборовите: „и на утврдени места во рамките на подрачјето“.

Член 12

По членот 71 се додаваат четири нови члена 71-а, 71-б, 71-в и 71-г, кои гласат:

„Категорија I-б - подрачје на дивина

Член 71-а

(1) Подрачје на дивина е вообичаено големо неизменето или малку изменето подрачје кое ги има задржано своите природни карактеристики, каде што нема трајна или значителна урбанизација, а се прогласува заради долгорочна заштита на еколошкиот интегритет на природните карактеристики на подрачјето и можноста идните генерации да ја уживаат користа од постоењето на такво подрачје.

(2) Во подрачјето на дивина се обезбедува интегритет и остварување на целите поради кои подрачјето било прогласено.

(3) Подрачјето на дивина може да се прогласи како самостојно заштитено подрачје, или како дел од друго заштитено подрачје од иста или пониска категорија.

(4) Во случај кога подрачјето на дивина се прогласува како дел од друго заштитено подрачје од пониска категорија, управувањето и заштитата на подрачјето ќе се врши согласно со одредбите на овој закон кои се однесуваат на заштита и управување со подрачје на дивина.

План за управување со подрачје на дивина

Член 71-б

За управување со подрачјето на дивина, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата го задолжува надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на заштитата на природата да изработи план за управување со подрачјето на дивина.

Начин на управување со подрачје на дивина

Член 71-в

Со подрачјето на дивина се управува на начин со кој се обезбедува:

- 1) зачувување на живеалиштата, екосистемите и видовите во природна состојба;
- 2) одржување на генетските ресурси во динамична и еволутивна состојба;
- 3) одржување на природно воспоставените еколошки процеси;
- 4) заштита на структурните пределски карактеристики;
- 5) ограничен и уреден пристап на јавноста;
- 6) задржување на начинот на живот на локалното население, во нивниот обем и распространетост, кој се заснова на одржливо користење на природата и

7) спроведување на воспитно-образовни и научно-истражувачки активности без притоа да се има влијание врз природните карактеристики на подрачјето на дивина.

Забранети активности во подрачје на дивина

Член 71-г

(1) Забрането е во подрачјето на дивина преземање на други активности, освен:

- 1) заштита и контрола во подрачјето на дивина;
- 2) студиски посети во функција на остварување на научно истражување и движење на луѓе по утврдени патеки, односно на утврдени локации во научно-истражувачки цели;
- 3) интеракција на локалното население со природата во рамките на заштитеното подрачје и искористување во дозволен обем на плодовите на природата и
- 4) собирање на семе и семенски материјал, диви растенија, габи и животни заради научни истражувања, како и заради обновување на популациите на друго подрачје, на начин и во период кои нема да предизвикаат нарушување на екосистемот, како и заради користење при интеракција на локалното население со природата.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата издава дозвола за спроведување на активностите од ставот (1) точки 2 и 4 на овој член."

Член 13

Насловот на членот 72 и членот 72 се менуваат и гласат:

„Категорија II - национален парк

Член 72

(1) Националниот парк е просторно природно подрачје на копно или вода кое опфаќа еден или повеќе сочувани или незначително изменети екосистеми, со особени повеќекратни природни вредности, кое се воспоставува заради заштита на еколошките процеси, како и на видовите и екосистемските карактеристики комплементарни на подрачјето.

(2) Прогласувањето и заштитата на националниот парк обезбедува основа за зачувување на изворното природно и културно богатство.

(3) Националниот парк има еколошка, научно-истражувачка, културна, воспитно-образовна и туристичко-рекреативна намена."

Член 14

Во членот 73 став (2) точката на крајот од реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „како и дел кој се однесува на планирање и управување со просторот на националниот парк."

Член 15

Насловот на членот 76 се менува и гласи: „Категорија III – споменик на природата".

Член 16

Насловот на членот 79 се менува и гласи: „Категорија IV – парк на природата".

Член 17

Насловот на членот 84 се менува и гласи: „Категорија V – заштитен предел".

Ставот (1) се менува и гласи:

„Заштитен предел е подрачје каде што интеракцијата на луѓето со природата во текот на времето создала предел со значителни еколошки, биолошки, културни и

други вредности, географски особености и има рекреативно, историско и научно значење.“

Член 18

Насловот на членот 88 се менува и гласи: „Категорија VI – повеќенаменско подрачје“.

Член 19

По член 90 се додава нов дел: „II.3.1.6-а Природни реткости“ и два нови члена 90-а и 90-б, кои гласат:

„II 3.1.6-а. Природни реткости

Прогласување на природни реткости

Член 90-а

(1) Поради нивните научни, естетски, здравствени и други значења, културна, воспитно-образовна и туристичко-рекреативна функција, делови од природата, се под посебна заштита на државата како природни реткости.

(2) Како природни реткости можат да бидат прогласени одредени ретки, загрозени и ендемични, растителни и животински видови, нивни делови и заедници, релјефни форми, геолошки профили, палеонтолошки и спелеолошки објекти.

(3) Ретки, загрозени и ендемични растителни и животински видови или нивните делови и заедници, се тие на коишто им е загрозен опстанокот, поради природни причини и човековата активност или се ретки заради нивното распространување.

(4) Релјефни форми, геолошки профили, палеонтолошки и спелеолошки објекти, можат да бидат прогласени за природна реткост доколку нивната површина е помала од 100 хектари.

Заштита и управување со природната реткост

Член 90-б

Заради заштита на природната реткост органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата во актот за прогласување на природната реткост го пропишува начинот на заштита и управување на природната реткост.“

Член 20

Во член 91 во став (1) по зборот „подрачје,“ се додаваат зборовите: „или природна реткост“.

Член 21

Во членот 92 ставовите (1) и (2) се менуваат и гласат:

„(1) Строгите природни резервати, подрачјата на дивина, националните паркови, спомениците на природата и парковите на природата се прогласуваат за заштитено подрачје со закон.

(2) Заштитените предели и повеќенаменските подрачја за заштитени подрачја ги прогласува Владата на Република Македонија.“

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Природните реткости ги прогласува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.“

Ставот (3) кој станува став (4) се менува и гласи:

„(4) Со прогласувањето на заштитеното подрачје односно природната реткост истото стекнува статус на природно наследство.“

Ставот (4) кој станува став (5) се менува и гласи:

„(5) Актот за прогласување на заштитеното подрачје, односно природна реткост содржи: назив на заштитеното подрачје или природната реткост, категорија на заштита за заштитеното подрачје, географски карактеристики и други основни обележја, картографски приказ со вртани граници на распространување, типови на зони во заштитеното подрачје, режим на заштита, субјект кој ќе управува и други прашања утврдени со актот за прогласување.“

Во ставот (5) кој станува став (6) по зборовите: „заштитеното подрачје“ се додаваат зборовите: „односно природната реткост“.

Ставовите (6) и (7) стануваат (7) и (8).

Член 22

Во членот 93 став (1) воведната реченица се менува и гласи: „Со актот за прогласување на заштитеното подрачје од членот 92 на овој закон, а заради потребите на вршењето на дејноста на заштита и управување, можат да се установат особено следниве зони:“.

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) Со актот за прогласување на природната реткост од членот 92 на овој закон, а заради потребите на вршењето на дејноста на заштита и управување со природната реткост, можат по потреба да се установат зоните од ставот (1) на овој член, а особено заштитен појас околу природната реткост.“

Ставот (2) кој станува став (3) се менува и гласи:

„(3) Активностите и дејностите кои можат да се вршат во зоните кои се установуваат согласно со ставовите (1) и (2) на овој член, се определуваат со актот за прогласување за заштитено подрачје и природна реткост од членот 92 на овој закон и планот за управување со заштитеното подрачје и природната реткост.“

Член 23

Во членот 94 ставот (1) се менува и гласи:

„Предлог за прогласување на строг природен резерват, подрачје на дивина, национален парк, споменик на природата и парк на природата можат да дадат органите на државната управа, советот на општината, советот на општината од градот Скопје и советот на градот Скопје на чие подрачје се наоѓаат истите, како и други научни установи, други органи, организации и институции.“

Во ставот (2) по зборовите: „заштитен предел“ сврзникот „и“ се заменува со запирка, а по зборовите: „повеќеенаменско подрачје за заштитено подрачје“ се додаваат зборовите: „природна реткост“.

Член 24

Во членот 97 став (2) зборовите: „Владата на Република Македонија“ се заменуваат со зборовите: „министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата“.

Член 25

По членот 102 се додава нов дел кој гласи: „II.3.3-а Одржливо користење на природни ресурси“ и нов член 102-а, кој гласи:

„Одржливо користење на природни ресурси Член 102-а

(1) Користењето на природните ресурси во заштитеното подрачје се врши на одржлив начин кој нема да го загрози опстанокот на истите, заради нивно уживање и користење од идните генерации.

(2) Со природните ресурси во заштитеното подрачје управува го користи и субјектот задолжен за управување со заштитеното подрачје.

(3) Користењето на природните ресурси се врши во согласност со одредбите на овој закон, планот за управување со заштитеното подрачје и годишната програма за заштита на природата.“

Член 26

Во членот 119 став (3) зборовите: „го вршат акредитирани правни лица во соработка со“ се заменуваат со зборот „врши“.

Член 27

Во членот 122 став (1) зборовите: „или да стекнат друга форма на статус на природно наследство“ се бришат.

Во ставот (4) зборовите: „министерството надлежно“ се заменуваат со зборовите: „органот на државната управа надлежен“.

Член 28

Во членот 135 став (1) по зборовите: „строгите природни резервати“ се става запирка и се додаваат зборовите: „подрачјето на дивината“.

Член 29

Во членот 141-а став (1) алинеја 6 сврзникот „и“ на крајот од реченицата се заменува со точка и запирка и се додава нова алинеја која гласи:

„- Буџетот на Република Македонија и“.

Член 30

Поглавјето „IV. ЕВИДЕНЦИИ ОД ОБЛАСТА НА ЗАШТИТАТА НА ПРИРОДАТА“ се менува и гласи: „IV. ПОДАТОЦИ ОД ЕВИДЕНЦИИТЕ ЗА ЗАШТИТА НА ПРИРОДАТА“.

Член 31

Насловот пред членот 149 и членот 149 се менуваат и гласат:

„Евиденција на заштита на природата

Член 149

(1) Заштитените подрачја, природните реткости, дивите видови и карактеристичните минерали и фосили се запишуваат во евиденциите за заштита на природата.

(2) Евиденциите од ставот (1) на овој член ги води надлежниот орган за вршење на работите од областа на заштитата на природата.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата ги пропишува податоците кои се запишуваат во евиденциите за заштита на природата, начинот на водење и формата и содржината на образецот на евиденциите, како и начинот и можностите за користење на податоците од евиденциите.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата го утврдува надоместокот за користење и издавање на изводи од евиденциите за заштита на природата кој се определува врз основа на реалните трошоци што ги сноси

органот заради користење и издавање на изводите од евиденциите за заштита на природата.

(5) Надоместокот за користење и издавање на изводи од евиденциите за заштита на природата определена со прописот од ставот (4) на овој член, треба да биде разумна и да не ги надминува реалните трошоци направени заради користење и издавање на изводите од евиденциите за заштита на природата.

(6) Податоците од евиденциите за заштита на природата се дел од Информативниот систем за животна средина."

Член 32

Во членот 161 став 1 точки 2, 3, 4 и 6, членот 165, членот 166 став (3), како и во членот 167 став (1) зборовите: „освен во заштитеното подрачје национален парк“ се бришат.

Член 33

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.